

הרוב השותק

או: ליפה אף אחד לא סייף לנו שזה בר?

ורבים פשוט חלקו אתי קשיים אינטימיים שלהם, משברים ומווקעות שהם אינם חולקים עם אף אחד.

לא שקדם היה זה סוד גדול שנישואין אינם, דברי המאמר, גן של שושנים, אבל ההיחשפותicut להיקף המצוקה ולקיים של זוגות רבים, יחד עם הבדיקות הגדולה שבהם נתווים במרקם רבים, הפтиעה אותה, והשאלה: "למה לא סייפו לנו שזה בר?" מהדחתת באזני שוב ושוב.

"העובדת שהתגרשתי הפכה אותי, בלי משים, למראה התליה בחדר המיטות של זוגות רבים. אנשים שמעולם לא קשרתי אתם שיחה של יוטר שני משפטים רוא צורך לחלוק עמי את הקשיים שלהם, את התסכול, את חוסר האונים ואת המרירות המצטברת בנוגע לחוי הנישואין, אדון תמיד, הילד הטוב שמתנהג לפי הציפיות המקובלות, לא מושך את תשומת לב מחנכיו והוריו לבודק מה נעשה אותו ומה כואב לו. כוונתי, כמובן, לרוב השותק – לנשואים.

המאמר הזה לא בא לקעקע את מוסד הנישואים ולהטיף נגדו. אבל הוא מבקש להאיר את הצדדים המודחקים והמושתקים והבעיתיים שבמוסד זה. יתכן שהשתיאור בו הוא קיצוני ומכליל ובוואדי שככל קורא יאמיר לעצמו: "אשר שאצליל לא רק הם פנוי הדברים", אבל הוא יפתח את לבו למצוקה סביבו, אשרינו.

העובדת שהתגרשתי הפכה אותי, בלי משים, למראה התליה בחדר המיטות של זוגות רבים. אנשים שמעולם לא קשרתי אתכם שיחה של יוטר שני משפטים רוא צורך לחלוק עמי את הקשיים שלהם, את התסכול, את חוסר האונים ואת המרירות המצטברת בנוגע לחוי הנישואין שליהם. כאבי הבطن אלה הוציאו מסביבתי שלל תגבות שرك המחייבו לי את היקף התופעה. היו שהביעו כעס (מאין העוז להתגרש שכוכלים מסביב חושקים שניים ומשיכים – אז מה אם קשה, נראה לך שכוכלים מאושרים?!), היו שקיינו או (אייה אומץ: כל הבדיקה הללו שלי היה האומץ לעשותך לפני עשרים שנה), חלק ביטאו חרדות (מה, זה גם עלול לקרות לי?),

مارك שאגאל, החתונה 1917

בחברה הדתית מושג המשפחה הוא מושג מקודש ויש לו משמעות דתית, לאומיות, חברתיות ומיסטיות. הברכה השגורה "שתחזקו להקים בית נאמן בישראל" מבטא את היחס הלא-אישי והפונקציונאלי שמקבלת המשפחה, כמו גם הברכה לילוד: "שתחזקו לגדרו לتورה, לחופה ולמעשים טובים", כמו ביטויים רבים אחרים המבטאים את ערכי המשפחה בעיניו החברה הדתית ואת חוסר הרולונטיות של האהבה וה敖ור של בני הזוג עבר יציבות החברה והמשכיותה.

עמית חזן

"צעיר הנך ומקש לעצמך ילד ונישואין. ואולם אני שואל אותך: וכי אתה מסוג אדם אשר רשאי לבקש לעצמו ילד? וכי עתיר הניצחונות אתה, כובש עצמו, מפקדם של החושים, אדון כל מידותיך הטובות? זו שלaltı אליך. או שאתה אין משאלתך אלא דברם של החיים ושל הכלוח? או של התבוננות? או העדר-השלום עם עצמך? [...]

ניסיונות: בשם זה אכנה את רצונם של השניים לברוא את האחד, אשר הוא יותר מן השניים אשר בראוהו. בשם נישואים אכנה את יראת-הכבד החודית, שהיא יראת-הכבד בפני הרוצחים וצון זה".

פרידריך ניטשה, 'על ילד ונישואין', מה זותוטטה (תרגום: ישראל אלדד), תל אביב 1975, עמודים 67–69.

דיונים רבים מתקינים באחרונה סביב הסוגיה "משפחה וחוגיות בזמןנו" ובهم מנסים רבנים, אנשי חינוך ופילוסופים לענות על השאלות מודיע בעת האחרונה התרכזה תפעת הגירושין, איך מודיע יש יותר אימהות חד-הוריות, אין מתייחסים לזוגות הומו-לסיביים ומה עושים, למען השם, עם הרוקות. ספרים, נסדים וימי עיון מאוכלים בהסבירם, בעצות, באזהרות מפני השלכות התופעה ובניסיונות להשלים עם המציאות ולראות את יתרונותיה – כל מי שנדרש לשאלת מהנה את כוחו ותורם מחכמתו ומניסינו כדי להבהיר, בדרכי נועם או באצבע מאימית, את הצביע הסורר הזה לתל "

כשמחחתנים לפני שmaglim תובנות אלה על החיים נאלצים להתמודד עם התbagרות כפולה – עם התbagרות האישית ועם התbagרות של בן או בת הזוג, והן עלולות להתריר ממתנגשות זו בזו

הדר מאורו דגני,
רומייאו וולליה, I.
מחווה לב' קמץ
(קרון עדי) 1999

על ילדם מול המערכת, אין מורה שעוקב אחר המצוקה הנפשית של תלמידו, אין אף אחד שיכל להושיט יד תומכת ומרגיעה שתלטף ותרגיעו: זה טבעי, זה בסוד, אתם לא לבד. השלב שבו פונים החוצה לבקשת עזרה ולהלوك את הקשיים הוא בדרכך כל שלב מאוחר מדי, שכבר כלו הכוונות וככלתה האהבה והיא נותרת רמושה ומושפעת ממיריבות, אכזבות, האשומות ותסכולים.

ומי המרויהה העיקרית בכל הסיפור? – החברה, שזוכה שוב ושוב בשקט התעשייתי המיוhol. בזכותה הילדיים התהנתנו מוקדם, תודה לאל, כפי חז"ם נראים זוג ממשמים, לא רואים עליהם שיש בעיות", ולמענה הם גם לא יתגרשו כי אז הם ייחשבו לבעה, ורחמנות על הילדים.

וכך, כדי לרצות את אותה חברה שתלטנית, בוחרים בני זוג רבים לוטר על אושרים האישי ולשמור על המסגרת המשפחתייה, מתוך דיבעה מוחלטת שבבitem הורא כבר לא יימצא להם, וחיל בitem מתמלא בריחות רעים של החמצה.

המשך:

למאמר זה אין מסר של עשייה אלא מסר של הקשהה. כפי שהמחריר של מילא מתחנן מוקדם עלול להיות אי מציאות בן זוג, אך גם המחריר של מי שמתהנתן מוקדם עלול להיות מצוקה ותסכול. הגיע הזמן להמעיט בחשיבותה של הטעונת הנשברת בחופה, ולהרכין את הראש אל השברים שהתפזרו. ההקשהה כשלעצמה, מתן הלגיטימציה לקושי והדיעה שהם לא בלבד יכולת רק לחזק את הזוגיות ואולי למונע ממנה להגיע למדורון התולול של הייאוש והתסכול. הגיע הזמן לספר לבני הנוער שלא כל האגדות נגמרות במשפט: "והם חיו באושר ובעוור עד עצם היום הזה", כדי שלא יגידו אחר כך: "למה אף אחד לא סיפר לנו שזה קר?". ■

אני רוצה להיות כשאהיה גדול. כשמחחתנים לפני שmaglim תובנות אלה על החיים נאלצים להתמודד עם התbagרות כפולה – עם התbagרות האישית ועם התbagרות של בן או בת הזוג, והן עלולות להתריר ממתנגשות זו בזו. עוד לא ברرت מי אתה וכבר אתה צריך להיכיל את החשוניים שעובד הzelot שאטו בחורת להיות את חז"ם. ואיך אפשר בכלל לעשות היכרות עם הzelot לפני שעושים היכרות עם עצמי?

כל שהזוג הצעיר הוא אכן צעיר – לפני לימודים ולא התנסויות עצמאיות בחיים – צפי לו מעס ארוך שאת רבו הוא עברך בלבד במבנה העמוק ביחסו של המילא – לא תמיית הורים, חברים או אנשי מקצוע. רק שני אנשים שמצואים עצם לפעת רוחקים זה מההukan שבנו לעצםם, רוחק מABA ומאמא ומהחברים הקרובים; רק היא והוא שמאגים לפלא לעצםם את הדרכך ושומרים כל הזמן על חזות החזונית שמשדרת אושר, יציבות ואהבה. כפי חז"ם היציפות הנורמטיביות בדורות והמוסכמות החברתיות מובילות את בני הזוג לקבל החלטות, לעיתים גורליות מאוד, בנסיבות כמו: הולדת ילדים, מקום מגורים, עבודה, אורח חיים – התלבתו שברוב רוקחים בני גilm נבחנות ונבדקות לעומק ולרוחב. השיקוי החברתי נוצר כאילו מלאו, כמו גם העתיד שלא צופן הפתעות רבות. ברובד זה החברה מאוד תומכת ואיפilo מכתיבה את ההתנהגויות והקיים להתנהגות. יחד עם החלפת המתכוונים לפשיטיות ולעוגות מוחלפת בגין המשחקים ובסעודות שבת אצל חברים אינפורמציה רבה, ומתעצבת התנהגות שמחזקת עוד יותר את השיקוי החברתי ו מבחירה את הגבולות של מרחב הנשואים. בני הזוג מעציבים את חי הנישואין שלהם כפי שמחזקים ומיפויים תפארה, מוסיפים לה עוד ועוד פריטים עד שנדמה כאילו היא אמיתית, כאילו היא בית. ואולם, בית פנימה יש התרבותות ותזוזות, מתחים, רצונות, תסקולים, תשוקות, געוגעים, אשמות, אהבה וכעס – דברים שהם טבעיים ומובנים מאיליהם, בעצם, כאשר ישים שני אנשים שצוחכים וגדלים ושורלים קשור זה לזה – אבל על זה לא מדובר! כביסה מלוכלת מכבים בתוך הבית, ואין כבר הרים שמאגנינים

בחיבור היישיר בין מעשה רגשי, אינטימי וגופני בין בני זוג לבין 'בניין עדי-עד', מוטלת האחורי על המשך קיומו של העם על כתפי הזוג הצעיר, ונוצר פער בין תפקידה החברתי של המשפחה, שמוכרחה לשמר על יציבותה למען העם והמדינה, לבין האינטימיות הנדרשת כדי לחיות חיים שלמים וטובים ומאושרים. פער זה מתבטא גם בשיח החברתי וגם בשיח הפנימי בבית. נוסף על כן, נאלצת המשפחה לעמוד מול הרוחות החזקות של האינדיבידואלים, של הדרשאה למימוש עצמי ולאושר ושל התפיסות הרואות בה רק אפשרות אחת מנירבות לביטוי של חיים מלאים ומאושרים. כל אלה סודקים את קירות הבית הנאמן, וגם אם הוא אינו מתמוטט, הרי שאין להתעלם מהסתדים הרבים ואין לטיהר אותם שוב ושוב בביטויים כגון: "הבית היהודי הכלור".

כל אם כוסת ציפורניים עד שבתה מודיעה על נישואים, כל אב עוקב בדאגה אחר בנו או בתו המבלים עם חברים ומצפה להודעה רשמית. מתפקידים לא להטער אבל בחילט מצפים – אין מקום לחברויות שאין לצורך התהונה, אין לגיטימות להאריך במכoon את גיל המורטוריום וההתנסות כשלעצמה, ואם ביש מזל תפס את הילד וכלה עוד לא נמצאה לו – מיד הוא נכנס לרשימות השדכנים והשדכנים למשינהן לשלים מצואה פיתחו תחביב שכלו נועד להקים עוד ועוד בתים נאמנים בישראל. דומה כי חברה כולה, ובוקר זו הדתית, נשמת לרווחה כל פעם שנשמע קויל ניפוץ הכוון, ואך אחד לא מוטרד בשאלת – ומה עשו? ומה עשו באמת?

בתקופה המודרנית התאהרה מאוד התbagרות והצמיחה והיא נשחת עד לסוף שנות העשרים. עד לכיתה י"ב כמעט ולא חווים הנער או הנערה התנסויות עצמאיות, כישלונות והצלחות. הם עדין לא גילו את הצמיחה הנובעת משבר; את איכיותיהם ואת כושר עמידתם במבחןים שונים; את הניאונטים הדקים המיעדים אותם על פני שאר בני האדם; את זהותם ביחס להוריהם והתמודדותם עם הירושות הגנטיות והנפשיות שם הנחילו להם; ואת סדר העדיפויות האישית שלהם – מה באמת חשוב, מה אני אוהב, מי